

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti Din 10.—, za ino-
zemstvo Din 18.—, dostavljen na dom
Din 11.—, na izkaznice Din 10.—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini

Cena današnje številke 75 para

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 24., pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SMS poštnoštevni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
opira. — Rokopis se ne vrača.

Naslov

Maribor, torek 30. septembra 1924.

Leto: V. — Številka: 223.

Tit. Knjižnica
Ljubljana

„TABOR“ je najcenejši slovenski dnev-
nik. Stane mesečno samo 10 din.
Prinosa v kratkih obriših vse najvažnej-
še dogodke, ki jih drugi listi raztegnejo
na dolgo in široko.

Kralj zopet v Beogradu.

Danes dopoldne Davidović v avdijenci. — Vladne težave radi dogodkov na al-
banski meji. — Živahno vrvenje v skupščini. — Opozicija zelo optimistična.

BEograd, 29. sept. Ministrski preds.
Davidović je prispel danes že ob 8. uri
zjutraj v kabinet, kjer je takoj sprejel
vojnega ministra Hadžića. Konferenci
se je pridružil tudi državni podtajnik v
notranjem ministrstvu Cemović, ki se
je pravkar vrnil iz Južne Srbije, čez do-
bro uro pozneje pa je prišel tudi zuna-
nji minister Marinković. Min. Petrović
se še do te ure ni vrnil iz Jagodine.

Konferenci pripisujejo velik pomen.
Iz navzočnosti vojnega ministra, zuna-
njega ministra in državnega podtajnika
Cemovića je videti, da so bili na dnev-
nem redu resni dogodki, ki so se zgodili
na albansko-črnogorski meji. Odkar je
na vladi režim, ki je odvisen od stran-
ke, katera je bila doslej v stikih z ma-
kedonstvujušimi in z drugimi izraziti-
mi sovražniki te države, so postali izda-
jalski življi na južnih mejah zelo objest-
ni in delajo vladi neprijetno za nevarno-
nadejajoč se najbrž, da vlada ne bo ime-
la dovolj moči in poguma, da jim stopi
energično na prste. Zlasti je razburil
duhove najnovejši spopad med Albanci
in plemenom Kuči (Veševići) v Črni go-
ri. Črnogorci so zasledovali albanske
tolpe daleč čez jugoslov.-albansko mejo.
Zdaj baje pripravljajo Albanci mašče-
valni pohod na naša tla. Albanska vlada
je poslala noto, v kateri protestira zo-
per upad Črnogorcev na albansko ozem-
lje. Noto je napravila na naše vladne
kroge zelo neprijeten dojem, ker sma-
trajo, da so Črnogorci bili upravi priš-
ljeni, da zasledujejo tolpo, ki je siloma
odvedla s sabo dve odlični črnogorski
devojki in prizadejala domačinom vi-
soko škodo. Beogradska vlada je doslej
z molkom ignorirala upade albanskih
tolp, zato bo tudi to pot šla molče preko

albanske note na dnevni red. Vendar pa
neprestani incidenti na mejah delajo vla-
di resne skrbi in preglavice.

Po omenjeni konferenci se je vršila
druga konferenca, ki je imela splošno
političen značaj in je trajala do 13. ure.
Tej so prisostvovali tudi ministri Šu-
menković, Pečić in Marković. Vladni
krogi presojaajo političen položaj jako
resno, da si zanikujejo možnost kak-
e večje izpremembe, ker je — pravijo — po-
ložaj sedanjega režima preveč čvrst, zla-
sti še odkar je računati z vstopom HRSS
v vlado.

Vendar pa se zdi, da so vladinovi ne-
koliko preveč optimistični. Kralj se je
včeraj vrnil v Beograd. Značilno je —
povdarjajo opozicijonci — da Da-
vidović doslej še ni bil sprejet na dvo-
ru. Že se širijo vesti, da kralj sploh no-
če sprejeti Davidovića in da je v četr-
tek pričakovati demisijo. Kakorkoli so
take govorice še preuranjene in le do-
mneve, je vendar značilno, da vladni
krogi reagirajo nanje in izjavljajo, da
Davidović sploh še ni zaprosil za spre-
jem na dvoru, da si to lahko kot mini-
strski predsednik stori vsak trenutek.

Govorice je izgubila podlago, ko se
je izvedelo, da pojde Davidović ob 16.
uri h kralju. Državni podtajnik Grol je
opoldan krenil na dvor, da pri dvornem
maršalu stori, kar je potrebno, glede
slavnosti, ki jo danes prireja vlada v
čast češkoslovaškim gostom, ki se zve-
čer vrnejo iz Kragujevaca.

V skupščini je opaziti živahno vrve-
nje. V radikalnem klubu je zbranih ve-
liko poslancev, ki diskutirajo o politič-
nem položaju. Opaziti je, da je opozicija
postala optimistična in da pričakuje
skorajšnjo izpremembo.

Kdo pripravila novo vojno?

Načrti III. internacionale. — Balkan izhodišče sovjetske revolucije. — Čemu je
potrebna nova vojna? — Razkritja o delovanju sovjetskih agentov na Dunaju.

ŽENEVA, 28. septembra. Permanentni
urad mednarodne entente zoper Tretjo
internacijo je pravkar objavil podatke,
na podlagi katerih obtožuje Tretjo
internacijo pred vsem svetom, da
skuša zanesiti novo evropsko vojno prav
v trenutku, ko Društvo narodov tako in-
tenzivno dela za pomirjenje Evrope in
sveta. Tretja internacionala si je izbrala
za ognjišče revolucije in nove vojne baš
balkanske države. Spoznala je — trdi
zgoraj omenjeni urad — da je na Balkanu
največ pogojev, da se zaneti revolucija,
ki bi potem zajela vso srednjo Evropo.
Zategadelj se boljševidem naslanja na
revolucionarne življe, ki izzivajo državo
proti državi in ustvarjajo opasne inciden-
te na mejah. Središče teh organizacij je
za sedaj na Dunaju, kjer delujejo revolu-
cijski komiteji vseh balkanskih držav,
sovjetski agitacijski uradi itd. Na Dunaju
izhaja tudi službeni organ Tretje inter-
nacionale »Inter. Pressekorrespondenz«
in bogata propagandna literatura za vse
balkanske in nekatere zapadne države.
Tu se je tudi sestalo več konferenc »kom-
iternov«, med njimi konferenca boljšev-
iških vojaških agentov, ki jih vodi Ego-
rov, šef ene izmed boljševiških armij.
Vsa ta dejstva, ki jih boljševiški agenti
zaman taje, so povsem zanesljivo ugo-
tovljena in kažejo, da so baš komunisti
danes največji vojni hujskači. Tretja in-
ternacionala trdno računa s tem, da bi
nove vojne zapustile silno obupno stan-
je; potem bi boljševiki urno prišli za
vaje — kot neposredno povojni v Ru-
siji. Odpor, ki bi se kje pojavil, bi zatrl
s terorjem. Tako bi prišla vsa Evropa

pod oblast Tretje internacionale, ki bi
imela dovolj moči, da bi zbrisala s po-
vršja še preostale male narode in drža-
ve ter ustvarila velike enote, ki bi na pod-
lagi novega načina proizvodnje uvedla
komunistični tip družbe.

Proti krvavim načrtom III. internacio-
nale in njenih nihilističnih agentov, ki
jim ni nič v životu svetega, je treba ener-
gičnega odpora. Zato je vsa pozornost
Evrope obrnjena na Balkan. Avstrijska
vlada bo morala odločno preprečiti zlo-
rabo gostoljublja.

Kakor poročajo z druge strani, se bo-
do revolucijski komiteji preselili z Du-
naja v Solun ali v Trst. Bomo videli, ali
bo trpela izrodke ruskega nihilizma grš-
ka vlada oziroma celo kapitalistično-na-
cionalna diktatura signora Mussolinija.

ALBANSKI SE OPRAVIČUJEJO.

Obiljubljajo, da se bodo poboljšali.

PODGORICA, 29. septembra. Skadar-
ski prefekt Mustafa Ruja je včeraj ob-
iskal našega konzula v Skadru g. Vuko-
vića in mu sporočil, da se albanske ob-
lastiopravičujeje zastran upada albanskih
tolp na črnogorsko ozemlje. Izjavil je, da
bo vlada znala v bodoče take izpade od-
ločno preprečiti.

BORZA.

CURIH, 27. sept. (Izv.) Sklepní tečaj.
Pariz 27.50, Beograd 7.30, London 23.405,
Praga 15.70, Milan 23.9875, Newyork 524,
Dunaj 0.0074.

ZAGREB, 27. sept. Pariz 379—384,
Švica 1375—1385, London 321.40—324.40,
Dunaj 0.10095—0.10295, Praga 215.25—
218.25, Milan 314.90—317.90, Newyork 71.30
—72.30.

Nemško-klerikalni naskok na Celje odbit.

Celje doslej naše samo po mirovni pogodbi, se-
daj tudi po volji naroda.

Krasna manifestacija slovenskega Celja s kroglicami — v senci bajonetov.
— Narodni blok zmagal z absolutno večino proti združenim klerikalcem
in Nemcem. — Veliki župan poslal nad Celje nad 100 orožnikov in prepo-
vedal nanifastacijski obhod po mestu. — Ogromna udeležba pri volitvah.
— Nemci spravili na volišče napol — mrliče. — Narodni blok ima 25 od
33 mandatov. — Poparjenost dr. Ogrizeka, Janiča, Žumra in njihovih nem-
škutarskih zaveznikov. — Nepopisno navdušenje med narodnimi Slovenci.

Celje, 28. sept.

Zgodovinski dan velike važnosti je
za nami. Cela Slovenija in cela naša
domovina je gledala danes na Celje v
težkem pričakovanju. Celje, svoj čas
gnezdilo najstrupenejših nemškutarij, so
hoteli danes zopet kot gospodarji v ob-
čini zavojevati oni, kateri so nam pod
Avstrijo skozi desetletja na celjskih
tleh kratili vsakršno pravico, pobijali
naše šipe, razbijali naše naprave in tudi
— naše glave — vse to pod zaščito dr-
žavne uprave. Na pomoč so jim prisko-
čili Efičalci iz slovenskih vrst, klerikal-
na stranka, na zunaj sicer ne oficijelno,
toda po svojem oficijelnem zastopniku
dr. Ogrizeku, o katerem še do danes ni-
smo čitali izjave, da je odložil predsed-
stvo tukajšnje organizacije SLS ali da
je bil odstavljen kot tak. Danes se je bil
boj proti naskoku združenih klerikalcev
in Nemcev na naše Celje. Narodne
stranke, demokratska, narodnosocialna
in radikalna, so ta naskok sijajno od-
bile z ono mirnostjo in hladnostjo, ki je
dostojna resnih ljudi.

Tudi v Celju so hoteli Nemci izvesti
nekak plebiscit in niti najmanj ni dvo-
ma, da bi bili v slučaju zmage, raztro-
bili v zunanji svet tudi klerikalne gla-
sove za svoje.

Za Mariborom je danes tudi Celje si-
jajno dokumentiralo svoj jugoslovenski
nacionalni značaj. V enem pogledu še
sijajnejše ko Maribor, ker so se morali
v Celju narodni Slovenci boriti žal proti
bratom lastne krvi, ki so se kot izdajal-
ci narodnih svetinj zvezali z Nemci.

Baš zato je vsa naša javnost nestrpno
pričakovala konca današnjih volitev in
njih izida.

Nemci so postavili na volišče vse. Saj
je še v soboto njihovo glasilo »Cillier
Zeitung« pisalo: »Die Deutschen üben
keine Wahlenthaltung. Es muss unter
allen Umständen jeder einzelne unserer
Wähler zur dritten Wahlurne schrei-
ten.«

Dejansko so Nemci privlekli na vo-
lišče vse do zadnjega; poslednjega hlap-
ca nemških podjetij, ki so se danes vo-
zili nobel z avtomobili; dr. Negri je pri-
peljal napolmrliča na volišče; pri Žum-
ru se je celi dan kuhel in jedel volilni
gulaš. Dr. Ogrizek je za težki nemški de-
nar v obliki časopisa »Celjskih novic« in
letakov metal med volilce najnesram-
nejše pamflete proti narodnim Sloven-
cem. Nemci so bili že tako sigurni svo-
jega uspeha, da so javno na ulicah svo-
vali naše ljudi z »windische Bagage«
(trgovci Schmidli), da so slovenske pla-
kate prepisovali z »Abzug Windische«
itd., vse tako, kakor se je godilo za časa
njihovega paševanja v Celju.

Danes zjutraj se je nakrat pojavilo v
Celju nad 100 orožnikov, ki so cernirali
kolodvor in druge dohode v mesto, ter
patrulirali po mestu. Vlada reda in pra-
vice oziroma njen eksponent veliki žu-
pan dr. Vodopivec je brez vsakega naj-
manjšega povičja zaukazal poslati v Ce-
lje nad 100 žandarjev, kar za državo go-
tovo ni bilo brez stroškov. Ta ukrep ve-
likega župana pomeni najgršo žalitev
narodnih Celjanov, ki so mirno in do-
stojno s kroglicami v roki odbili na-
sprotniški naskok. Naj je g. veliki župan
storil to iz lastne inicijative ali po kle-
rikalni intervenciji, vseeno: narodni
Slovenci so njegov postopek odločno ob-
sodili.

Volilna agitacija je bila na vseh stra-
neh ves dan v polnem teku. Klerikalci
so razen par oseb, ki so se iz sramu nad
izdajstvom odtegnile volitvi, kompaktno
glasovali za nemško listo.

Od 1457 volilcev je glasovalo 1178, to-
rej 83%. Dobili so:

Narodni blok 600 glasov, 25 mandatov,
soc. dem. 93 glasov, 1 mandat,
kler.-nemška zv. 485 glasov, 7 mandatov.

Na listi Narodnega bloka je izvolje-
nih 14 demokratov (dr. Juro Hrašovec,
dr. Kalan, dr. Božič, Rebek, Prekoršek,
Mravljak, Vranjek, Ravnikar, Bizjak,
Strupl, Lešničar, Sirec in Jos. Majdič).

Od soc. demokratov je izvoljen samo
nosilec liste Fr. Koren. Stranka je od
občinskih volitev l. 1921 izgubila 200
glasov.

Na listi nemško-klerikalnega bloka
so izvoljeni nemškutariji Rebuschegg,
Janič, Šviga in Keschier, klerikalni ko-
lovdodja dr. Ogrizek ter renegata Žumer
in Posavec.

Velikansko, nepopisno veselje je za-
vladalo v narodnih masah ob razglasu
izida volitev. Zaplapolale so zastave,
zaigrala je pred magistratom godba, z
Miklavškega hriba pa so možnarski stre-
li oznanjali veselo novico. Radost si vi-
del v vsakem očesu, plakali so starčki
in otroci veselja nad dejstvom, da je za
večno strt napor dednih naših sovragov
in naših Efičalcov, da daje Celju še zo-
pet počut nemškega maza.

Manifestirali smo za kordonom oro-
ništva, manifestacijski obhod je veliki
župan prepovedal! Večna sramota vladi
takšnega sporazuma, ki si nekaj rene-
gatom in nekaj Efičalcem na ljubo dr-
zne prepovedati manifestacijo narodna-
ga veselja. Manifestirali smo pa v kljub
vsemu pred državno zastavo, razobešeno
z magistrata, pred katero smo zapeli vo-
ličastno »Bože pravde«.

Z balkona magistrata se je ob nepo-
pisnem navdušenju množic razglasil ofi-
cijelno izid volitev.

Predsednik Narodnega bloka dr.
Kalan je v nagovoru povdaril, da je
danes vsa Slovenija in vsa domovina
gledala na Celje, tam gori do Gradeca in
Dunaja pa so ravno tako nestrpno ča-
kali na glasove iz centrale »Unterland«,
ki je bil danes končno pokopan. Moč
sloge in edinstva med narodnimi Slo-
venci je omogočila zmago in nikdar več
nas nič ne sme ločiti v narodnih vpra-
šanjih. Celje smo dobili l. 1918 kot dar,
danes smo si ga vzeli v boju. Danes šele
je postalo naše za vselej. Danes smo
končali delo naših že pokojnih borcev.
Ob prevratu smo poudili roko nem-
škim someščanom. Oni so jo zavrnil,
premaganci so hoteli zopet zavladati
nad zmagovalci, združili so se z zasle-
pljenimi našimi rojaki v koalicio so-
vrastva. Sedaj je naša roka odtegnena.
Tudi iz te hiše (magistrata) bo vrela od-
slej druga sapa. Naš boj je bil miren in
dostojen, naj bo tak tudi zaključek. Na-
ša osveta bo vse drugačna. Celje ostane
slovensko na veke, naše tri celjske zvez-
de ostanejo za vedno neomadeževane. —
Živelo slovensko Celje!

Vihar navdušenja je sledil tej izjavi.
Spregovoril je še g. Gobec, ki je istota-
ko pozval k dostojnemu zaključku zma-
goslavlja.

Zvečer se je vršil v natlačnem Na-
rodnem domu prijateljski večer, na ka-
terem je bil zlasti župan dr. Hrašovec

predmet burnih manifestacij. V svoji zahvali je med drugim izjavil. Dozda je bilo Celje naše samo po mirovni pogodbi, od danes naprej je naše, slovensko tudi po volji naroda!

Spregovorili so še gg. Lešničar, dr. Kalan, dr. Dobovišek, Bizjak, Kolšek, Mejak. V imenu Mariborčanov je Celjanom čestital dr. Lipold. Na proslavo so prihiteli narodnjaki iz St. Jurja, iz Savinjske doline, iz Laškega in drugih krajev.

Zaključena je tretja faza boja za slovensko Celje. Ali si bodo celjski nemci še ponovno drznili izzivati narodno Slovence celjske na borbo? Naj poskušajo! Tembolj bodo ojeklenili našo voljo, da jih z bojkotom spravimo k pameti! Celjski nemškutarski gospodarski krogi, ki so kompaktno glasovali za listo sramote, naj si v svoj dnevnik dobro zabeležijo 28. sept. 1924.

Nemčurštvo in nemškutarstvo.

»Cillier Zeitung«, glasilo nemških nacionalcev v Jugoslaviji, ki s podporo Südmärke in drugih izrazito protislovanskih društev bruha na Slovence o genij in žveplo, je odgovorila na izvajanje naših listov z dolgo klobaso, ki naj dokaže, da so najodličnejši Slovenci nemškutarji, ker imajo nemška imena. Ker so imena a la Bleiweis, Grafenauer, Lichtenwallner, Schwab, Tavčar itd. nemškega izvora, dasi se ti ljudje priznavajo za Slovence, kako morejo tedaj Slovenci zameriti kakemu Sinkowitachu ali Suppantischichu, če nastopa kot Nemec in hoče svoje otroke vzgojiti nemško? To je poglaviti argument, s katerim je hotelo glasilo renegatov udariti Slovence, — ne »Hasskonsortium«, kot trdi leibžurnal g. Schauerja, kajti to stališče zastopa ves slovenski narod že izza svojega prepoveda sem in v njegovem znamenju se je vršil narodnostni boj z Nemci.

»Eine bodenlose Frechheit« — da se poslužimo izraza »C. Z.« — je že sam način, kako trobilo »Südmärke«, »Schulvereine« in celega ponemčevalnega sistema na jugoslovanskih tleh, med narodom, ki se je osvobodil proti volji svojih stoletnih tlačiteljev, polemizira o vprašanjih, ki zadevajo najobčutljivejšo živce narodnega občutja.

Bedasto bi bilo Nemcem odgovarjati na trditve, da oni niso ponemčevali, da ni bila njihova volja in njih program, z nasilnimi sredstvi, z industrializacijo, s šolstvom, z gospodarskim pritiskom, z vladno pomočjo napraviti iz »minderwertig« Slovencev pravi »Kulturvolke«, ki bo govoril nemški in zastopal nemške politično-gospodarske težnje.

Z ljudmi, čijih eksponenti so še leta 1919 in 1920 pisali, da smo štajerski »Vendi« etnično nekaj drugega kot Slovence, nekaka narodnostna mešanica itd. — z ljudmi, ki celo pod krinko zranosti nastopajo s takimi argumenti, je pač polemika odveč.

Da pa ne bo Schauerjeva klika mislila, da je s svojim imenikom nemških imen med Slovenci postavila Kolumbovo jajce, naj povdarimo:

Nihče ne trdi, da se niso na tako eksponiranim ozemlju, kot je Štajerska, Kranjska, Koroška in če hočete Češka z Moravo, kjer sta se pod najrazličnejšimi zgodovinskimi pogoji borila za zemljo dva poveljni tuja naroda, izvršile razne izpremembe, tako da takozvane čiste rase ni ne na eni ne na drugi strani (uvaženi antropologi trde, da je sploh ni nikjer v Evropi). Tako se je tekom stoletij naselilo mnogo Nemcev v slovenskih krajih; ti so se ženili ali možili s Slovenci in sprejeli slovenski jezik. Ob narodnem preporodu so se izjavili za Slovence, ker je bil njihov nemški izvor že v prejšnjih generacijah izbrisan. Drugi, ki niso nemška imena a la Fürst, Majer, Burger, Glaser itd., so morda vobče bili Slovenci, samo da so jih v nemško pisanih grajščinskih registrih nemških fevdalcev imenovali po njih poklicu, mestu, kjer so delali itd., kar je zgodovinska veda v mnogih primerih tudi dokazala.

Kar velja o Nemcih med Slovenci, to velja tudi o Slovencih med Nemci. Koliko slovenskih rodbinskih imen je na pr. na Gornji Štajerskem, koliko jih je zlasti v Gradcu! Koliko Kamnikarjev, Klenovškov in drugih je že hujskalo Nemce zoper Slovence!

Toda vse to nič ne dokazuje. To ni nemškutarja, to je produkt zgodovine, ki se dnevne politike ne tiče.

Kriterij za presojanje narodnosti otroka je pač narodnostna pripadnost staršev, njegovih najbližjih prednikov.

O vseh nemškutarjih in nemčurjih, zoper katere se borimo, vemo individualno in zanesljivo to-le:

Vemo, kam so pristojni, kaj so bili njihovi starši, v katerem jeziku so govorili in v kateri govorici vzgojili otroke. —

Ti otroci so potem prišli pod vpliv ponemčevalnega sistema, ki jih je pripravil v Nemce. To ni bila naravna asimilacija skozi več redov, ne, to je bil poguben političen sistem, sloneč na pravici močnejšega in na predpravicah.

Tako so slovenski trgovski in obrtni vajenci, ki so jih vzeli v uk nemški ali že ponemčeni gospodarji, postali »Nemci« samo zaradi tega, ker so 1. vsi smotreno zaničevali slovensko manjvrednost in povečevali Nemce, 2. ker so bili kot »Nemci« privilegirani in so dobivali na pr. podporo od »Südmärke«, službo od vlade itd.

Vse to se je dogajalo v minulem stoletju pa do konca svetovne vojne.

Bleiweis itd. so postali Slovenci v sled naravne asimilacije v preteklosti, Suppantischichi pa so se individualno ponemčili kot produkt sistema.

Prve je tvorila zgodovina, druge pa politični sistem.

Izmed slovenske inteligence je klasičen primer nemčurstva Dragutin Dežman, ki je bil prvotno slovenski voditelj iz materialnih in psiholoških razlogov pa se je prelevil v zagrizenega Nemca.

Slovenci smo se žilavo borili zoper ponemčevalni sistem, ki sta ga držala 1. c. kr. vlada s svojo birokracijo, 2. nemške stranke, prožete z imperijalističnimi idejami nemškega liberalizma, bismarckovstva in vsenemštva.

V nemčurjih, ki so istovetni s turškimi janičarji — mutatis mutandis — vidimo ostanke zasovražene sistema.

In na te nemčurje opira g. Schauer politiko tzv. nemške manjšine v Sloveniji ter mobilizira ljudi, ki so desetletja nas Slovence iz dna srca sovražili, ki so n. pr. peli s Kernstockom:

Lieber ranchgeschwätzte Trümmer als ein windisches Maribor...

Odgovor na to je sovraštvo na naši strani in neizprosni boj kliki, ki v slovenskih trgih in mestih obnavlja razvaline avstrijsko-vsenemškega mostu k Adriji in na Balkan.

»Cillier Zeitung! Hic Rhodus, hic salta!

Doma in po svetu.

— **Jadranska izložba v Beogradu.** — Pod egidom Centrale Jadranske Straže u Splitu i njenog Glavnog odbora u Beogradu priredjuje ugledna beogradska izdavačka knjižara jednu permanentnu Jadransku Izložbu, na koju bi imali da budu predstavljeni radovi svih grana umjetnosti, koliko narodne toliko individualne, koji imaju veze sa našim Jadranom. Osim narodnih umjetnina tu bi dakle bili predstavljeni svi naši likovni umjetnici, slikari i kipari sa radnjama koje imaju sužet iz primorskog i maritimnog života naše domovine. Izložbena prostorija nalaziće se u novom ukusnom i prostranom lokal u Knjižare Djurdjević u zgradi Akademije Nauka, čim se pruža tehnička mogućnost za povoljan izvanjski uspjeh izložbe. Priredjivač izložbe uokviruće se sve poslano radnje na svoj trošak. 25% čistog prihoda od izložbe dati će Jadranskoj Straži, a umjetnicima će za rasprodane radnje isplatiti onu svotu koju oni sami naznače. Jadranska Straža obratila se je od svoje strane svim poznatijim našim umjetnicima iz svih krajeva, za koje drži da dolazi u obzir kod ove izložbe, preporukom da bi učestvovali sa svojim radnjama ovoj izložbi kojoj je svrha da djeluje propagandistički za naše more i za naše umjetnike. Čim bolji odziv umjetnika osigurat će i veći uspjeh ovog zaista dobrog i potrebnog pothvata.

— **Jesenski poučni tečaj na državnih tržnih nasadih.** V času od 13. do 15. okt. t. l. se bodo vršila na drž. tržnih nasadih in sicer: 1. v Pekrah, p. Limbuš pri Mariboru; 2. v Gornji Radgoni; 3. v Šmarju pri Jelšah in 4. v Dramljah (Sv. Uršula) pri Celju, če se prijavijo za to dovoljno število udeležencev, teoretična predavanja in v kolikor to dopuščajo obstoječe priprave, tudi praktična razkazovanja o vseh k vinski trgovini in spravljaju vinskega mošta spadajočih opravilih in manipulacijah, kakor: pravljanju in čiščenju posode za trgatve; o branju, pecljanju (repkanju) in masčenju grozdja; o določitvi sladkorja in vinske kisline v moštu; o ravnanju z vinskim moštom iz gnilega ali nepopolno dozorelega grozdja; o zbolšanju vinskega mošta; o uporabi žvepla pri spravljaju mošta; o pogojih pravilnega klenja (vrenja), času pretakanja, glavnih boleznih vinskega mošta in vina itd. — Dostop je prost vsem vinogradnikom, vinskičarjem in drugim interesentom. Ki prijavijo svojo udeležbo do najkasneje

10. oktobra t. l. vodstvu dotičnega nasada. Okrajni zastopi, občinski uradi, vinarska društva in kmetijske podružnice mariborske oblasti naj skrbijo za čim številnejši obisk teh v svrhu povzdige kvalitete naših vin službe predavanj!

— **Uvedba novega vlaka na progi Celje—Velenje.** S 1. oktobrom se uvede na progi Celje—Velenje nov vlak, ki bo odhajal iz Celja ob 13.05. S tem je direkcija državnih železnice ugodila želji prebivalstva Sav. doline, ki se bo lahko vračalo po dopoldanskih opravkih v Celju že takoj opoldne domov. Tudi Celjani bodo lahko pohiteli z tem novim vlakom v lepo Sav. dol. ter bodo imeli do večernega vlaka dovolj časa na razpolago. — Zlasti pa bo s tem ustrezno šolski mladini.

— **Nova Zelandija** je sklenila, da bo sprejemala samo toliko priseljencev, kolikor jih more najti delo. Sploh pa ne bo sprejemala priseljencev iz mest, ki niso večji v kmetijstvu.

Mariborske vesti.

Maribor, 27. septembra 1924.

SOCIALISTIČNA PRITOŽBA PROTI OBČINSKIM VOLITVAM.

G. Grčar, vršite zakon!

Socialdemokrati so vložili pritožbo proti občinskim volitvam v Mariboru. Brez oziroma to pa mora župan v smislu § 44. zakona o obč. volitvah v osmih dneh po volitvah sklicati sejo novega obč. odbora, da izvoli župana. Zavlačevalna taktika se gg. socialistom ne bo obnesla. Maribor pričakuje od bloka dela, pri tem ga g. Grčar ne bo mogel ovirati.

— **Konsignirana policija** radi celjskih volitev. Za v nedeljo 28. tm. je tudi v Mariboru bila odredjena konsignacija policije pri večernih vlakih proti Celju in v mestu in sicer — za slučaj slovenske zmage v Celju. Za vse, ki znajo misliti, brez komentara!

— **Zadnja pot dr. Pavla Turnerja.** Ob častni udeležbi iz vseh krogov našega Maribora so telesni ostanke dr. Turnerja nastopili zadnjo človeško pot. Pred hišo žalosti v Krčevini so se okoli pol 16. ure zbrali predstavitelji naših oblasti, korporacij, kulturnih in dobrodelnih društev, ravnatelji in profesorji mariborskih srednješolskih zavodov, učitelji in zelo veliko druge inteligence vseh stanov. Posebne skupine so tvorili dijaki vseh naših zavodov, potem Sokoli in Sokolice v kroju ter Orjunaši. Dolg sprevod je ob zvokih godbe naših železničarjev »Drave« krenil skozi mesto na pobreško pokopališče. Množice ljudstva so na poti po ulicah tvorile špalir. Toplo septemsko solnce je dorežljivo sipalo svoje žarke na žalni sprevod, ki je nesel k zaslužnemu počitku ljubitelja solca, narave in modrosti. Na pokopališču je po opravljenih cerkvenih obredih godba zaigrala žalostinko, nakar so se v znak žalosti poklonili sokolski prapori. Zdal je krsto sprejela vase zemeljska skorja. Govorov ni bilo, ker je rajnik izrečno želel, da bodi pogreb kar najmanj brez hrupa. Ob zahajajočem solncu so pogrebeci zapustili njivo mrtvih in se podali na svoje domove s svetlim spominom na blagega Ahasverja, ki je dovršil svoje potovanje.

— **Dijaška kuhinja** v Mariboru je imela svoj običajni občni zbor dne 23. tm. Na njem smo se prepričali, da je leto v sedanjih draginskih razmerah prepotrebno društvo tudi v minolem šolskem letu vrlo delovalo. Tajnik prof. dr. Medved je poročal, da je podelilo društvo začetkom vsaki dan 60—65 srednješolcem obed, proti koncu šolskega leta je število naraslo celo na 75—77. Obed so dobivali dijaki v »Dijaškem domu« pod ravnateljstvom g. dr. Pavla Strmškega, kateri je mladino vedno tudi pazljivo nadzoroval. Iz poročila blagajnika ravnatelja Pircja je bilo razvidno, da je društvo dobilo kot dohodek po prostih darovih 67.876 din., izdatkov za obede, a 5 din. je bilo pa 79.365 din.; upravnih stroškov je bilo 363.45 dinarjev. — Pri volitvah v novi odbor so bili voljeni: za predsednika dr. Anton Medved, profesor, za podpredsednika dr. Franjo Rosina, za blagajnika Matija Pirc, ravn. na m. učiteljsku, za tajnika dr. Matija Heric, profesor, za odbornike pa profesor Fran Vreže, prof. dr. Boštihar in dr. Rad. Pipuš, odvetnik. Odbor so vsem plemenitim darovalcem najsrčneje zahvaljuje za izvanredno lepe podpore. A ravnotako iskreno se priporoča še za nadaljno naklonjenost in pomoč. Prošnjikov je letos že sedaj 85, število bo pa še gotovo zdatno naraslo. Raditega se odbor obrača do vseh blagih in dorežljivih src, ne zabite našega društva še vnaprej! Spominjajte se ga pri raznovrstnih sestankih in slovesnostih! Podpore potrebuje, a tudi vredna slovenska mladina Vam bode vedno za to iz srca hvaležna!

dina Vam bode vedno za to iz srca hvaležna!

— **Otvoritev čeških tečajev** v Mariboru. Lansko leto so bili otvorjeni redni tečaji za otroke čeških starišev ali takozvana »češka šola«. Pod vodstvom spretnučiteljice Horakove je ta naprava, ki jo vzdržuje češkoslovaška vlada, dosegla razveseljive uspehe. Tudi letos sta bila odprta dva oddelka; v prvem se je vpisalo 19 otrok, v drugem pa še vpisovanje ni zaključeno. Pri otvoritvi, ki se je vršila včeraj ob 10. uri dopoldne v šolskih prostorih (Čankarjeva ulica), se je zbralo lepo število čeških starišev, kateri so privedli svoje malčke, ter tudi nekaj slovenskih domačinov. Ob animiranjem razpoloženju, ki se je razvilo v šolski sobi, je otvoril tečaj v imenu Češkega kluba g. Kovač, ki je v svojem nagovoru predstavil in pozdravil novo učiteljico gđe. M. Švecovo, kateri je prevzela podučevanje češkega narasčaja v mestih Maribor in Varaždin. Nalo je izgovorila gđe. Švecova in bodrila zlasti otroke k pridnemu uku, ki jih bo seznanjal z lepoto mile češke govorice ter s preteklostjo in sedanostjo svobodne domovine. Končno je povzel besedo imenom Jč. Lige njen predsednik g. dr. Pivko, ki je v lepem nagovoru opozarjal deca na pomen skupne vzgoje v jugoslovanskih šolah in v čeških tečajih. Nato je bila ta intimna slavnost naših Čehov zaključena. Ponek bo redno vsak ponedeljek in torek od 15. do 18. ure.

— **Izlet članov Češkega kluba in Jč. Lige k Sv. Urbanu.** Kljub temu, da so včeraj v opoldanskih urah začeli kopiti po obnebnju sivi in črni oblaki, se je kmalu po 13. uri zbralo na Trgu svobode lepo število članov Češkega kluba in Jč. Lige ter njih družine, da na inicijativno Lige pohitijo v lepo jesensko naravo. Točno 95 jih je zavilo onkraj Treh ribnikov na prve griče Slov. gorje, katerih neštivilne panoge se cepijo od Kozjaka navzdol daleč tja k Muri in Dravi tja na prekmurske in medžimurske ravnice. Pot po gozdovih in med vinogradi, kjer dozoreva dokaj obilno obloženo grozdje, je bila prijetna in obkramljenju, ki so ga zdajpazdaj poživali zvoki harmonike, neprisljano zabavnih. Pri Sv. Urbanu so izletniki ostali približno 2 uri v prijetni družabni zabavi. Ves čas jim je bilo obnebnje prizanesljivo in so se zvečer dostojno in ob prepevanju češkoslovaških ter slovenskih pesmi vrnili v mesto.

— **Ob otvoritvi umetnostne razstave Kos-Pirnat-Stiplovec** je bilo navzočih okoli 90 deloma vabljenih, večinoma ne vabljenih gostov. Med njimi smo videli g. velikega župana dr. Vodopivca s soprogom, ravnatelja naših srednjih šol in številne predstavitelje domačih kulturnih društev. Razstava je napravila na vse obiskovalce, ki jih je bilo tekom včerajšnjega dne 110, jako dober utis. Splošna sodbja je, da so se mladi umetniki zelo dostojno predstavili. Tekom včerajšnjega dne je bilo prodanih 5 slik, kar je v naših razmerah skorajda nenavadno. Razstava bo odprta do 18. oktobra vsak dan od 9. do 12. in od 13. do 16. ure. Zasluži v polni meri, da si jo ogleda slehri Mariborčan, ki ga kolikšak zanimajo stremljenja mladih slovenskih umetnikov.

— **Nebeski potnik nad Mariborom.** Dne 27. tm. okoli 23. ure ponoči smo videli nad Mariborom izredno velik in bleščeč meteor, ki je letel v smeri proti jugozapadu. Imel je sijaj avtomobilske žarnice. Bržkone je padel kje nedaleč na zemljo.

— **Kje dobiš sračke za sokolsko tombolo**, ki bo prihajajočo nedeljo dne 5. okt. ob 14. uri na Glavnem trgu? Sračke za tombolo so v razprodaji v naslednjih trafikah in trgovinah: trafika Kopina, Klanjšček, Čus, Nerat, Svetek, Weiss, Omolec Ribarič, Bele in Golež; trgovin Majer Rosina, Baloh. Na dan tombole se bodo sračke ves dopoldan prodajale po ulicah.

— **Iz policijske kronike.** V nedeljo dne 28. sept. je bilo aretiranih 6 oseb in sicer: po ena radi pretepanja, razgrajanja in kaljenja nočnega miru, lahka telesna poškodba in beračenja ter dve radi pijanosti. Straže so vložile 16 prijav in sicer po eno radi vloma in tatvine, ogrožanja osebne varnosti, razgrajanja, prestopka pasjega zapora, nedopustnega podaljšanja policijske ure, 4 prestopki cestno-policijskega reda, 1 zgruba, 3 najdbe in 3 druga poročila. Danes, v ponedeljek dne 29. tm. je bil aretirani mesarski pomočnik F., ki je razgrajal po gostilnah, ko pa ga je redar posvaril, ga je jel psovati, vsled česar ga je moč postaviti radi žalitve uradne osebe aretirani in izročil državnemu pravdnistvu. Vložnih je bilo 10 manjših prijav, ki se tičejo večinoma razgrajanja in drugih

reči, katere so v zvezi z ljubim alkoholom ter cestno-policijskimi predpisi.

m Vlom v Kacijanarjevi ulici. V soboto zvečer je nekdo vlomil v stanovanje slaščičarja W. v Kacijanarjevi ul. in odnesel za 5000 din. denarja. Za storilci manjka vsaka sled.

m Tujski promet v Mariboru. V noči od 27. na 28. tm. je prenočilo v mariborskih hotelih in gostilnah 37 in v noči od 28. na 29. tm. 65 tujcev.

m Dr. Laskerjev predavanje bo v torek 30. sept. ob pol 8. zvečer v mali Götzovi dvorani. Vstopnice se dobe v predprodaji tudi pri Z. Brišnikovi, zvečer pri blagajni. Dijakom in vojaško stojišče po 5 din., stojišče 10 din. Sedeži od 30—15 din. Po predavanju simultanka.

m G. Bahun, soc. dem. obč. odbornik, nas naproša, da objavimo: on se ni nikdar podpisoval kot skladiščnik, ampak vedno kot delovodja; kot tak je vpisan tudi v vol. imenik in na kandidatski listi. Ni njegova lastnost, da bi si prilagajal naslov, ki mu ne gre, da si dejansko opravlja enako službo kakor skladiščnik.

m Redka slavnost. Prejeli smo: V sredo 1. oktobra praznuje nadzornik g. Anton Petek 40 letnico svojega službovanja pri železnici. Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev mu priredi ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma družabni večer. Vsi prijatelji in znanci dobrodošli.

m Namesto venca na grob t. gosp. dr. Turnerja so darovali dijaški kuhinji v Mariboru gg.: dr. K. Koderman, odvetnik 250 D, dr. Radoslav Pipuš, odvetnik 100 D, Ivan Kežar, ravn. 20 D, dr. Ant. Mulej, odvetnik 30 D, Orjuna 150 D, Drago Roglič, trgovec, 50 D, Šerčer in drug, trgovec 50 D, Ivan Kravos, trg. 50 D, Janko Hrast, kapetan 10 D, Banašević, kapetan, 10 D, dr. Ljudevit Pivko, prof. 10 D in Avgust Skabar, podp. v p., 10 D. Prisrčna hvala.

m Brezkonkurenčne cene pri tvrdki Gaspari in Faninger na Aleksandrovi cesti. Tiskarski škrat je zakrivil v inzeratu imenovane tvrdke, ki je izšel v nedeljski številki »Tabora«, zelo neljubo pomoto. Mesto 5 (pet) odst. popusta je napravil kar 50, kar je za trgovsko upljane čitatelja itak nesmisel, mnoge kliente pa je vendarle zmedel, tako, da so se sklicevali pri nakupu na »Taboro« zmotno številko. Mi to neljubo napako popravljamo in ob tej priliki opozarjamo vse čitatelje na izbornu opremljeno in bogato založeno tvrdko Gaspari in Faninger na Aleksandrovi cesti 23, ki lahko vsakomur postreže z obilno izbiri modnega blaga, trikotarja, perila, galanterije, igračk itd. V ostalem opozarjamo na oglas v našem listu.

m Pouk v knjigovodstvu, dopisju, srbohrvaščini, stenografiji in strojepisju se prične 1. oktobra. Prijave za posamezne predmete se sprejemajo ustno ali pisмено na državni trgovski šoli Zrinskega trg 1. I. do 1. oktobra. Pouk bo zvečer. 2180

m Novi tečaj za strojepisje, stenografijo in knjigovodstvo (posamezni pouk) začnejo na Ant. Rud. Legatovi šoli v Mariboru dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Pojasnila in vpisovanja v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7. Telefon 100. 1891

m Obrtno-nadaljevalna šola v Mariboru naznanja, da se začne pouk v kol. letu 1924-25 v nedeljo, dne 5. okt. t. l. ob 8. uri jutraj. Od dne 29. sept. t. l. do dne 4. oktobra t. l. naj si pridejo vajenci in vajenke v uradnih urah v mestni šol. svet na Slomškovem trgu po listke, na katerih bo označeno, kam mora vsakdo v šolo. Da ne bo prevelikega navala, naj pridejo od 29. sept. do 1. okt. vsi oni, katerih rodbinska imena začnejo s črkami A—M, od 2. do 4. okt. oni s črkami N—Z.

m Grajski kino predvaja pondeljek, torek in sredo šedejsko krasno dramo »Kri ni voda«, pripoved iz časa bojev za osvoboditev sužnjem.

m Klub-Bar od 1. oktobra mednarodna plesna revija; izvajajo dva Harald, 2 Valero, Emmy Schwarz, Margit Mose in Anny Lissom.

Z mariborskih ulic.

Berači.

O mariborskih beračih še ni nihče pisal, da si tudi oni kos naše ulice, skorajda njen neizogiben rekvizit. Kdor bi hotel ohraniti potomec zvesto sliko mariborskega življenja, ne bi smel pozabiti značilnih postav lajnarjev, ki dan za dnem prenašajo svoje instrumente po ulicah in svirajo. Vsa leta eno in isto. V pomladanskem in zimskem času enako. Skromen je beraški repertoar, skromna je tudi njihova malha. Vsak otrok pozna njih dvojico, trojico, njihove

ve lajne in njih melodije. Malo je Mariborčanov, ki ne prisostvujejo vsaj enkrat na teden takemu koncertu. Hočeš ali nočeš, moraš ga čuti. Sredi dela v uradu, v trgovini ali kjerkoli že ti nenadoma priplava v uho vesela Schubertova muzika »Dreimäderlhaus«. Pogledaš ven in vidiš starega s patrijarhalno brado; mehanično vrti svojo lajno in svira, svira od jutra do večera. Kdove, ali njegova ušesa še zaznamujejo te glasove; ali mu niso že tako vsakdanji kot nam naši lastni koraki, ki jih nikdar ne poslušamo? In medtem, ko starec vrti lajno in s slepimi očmi išče solnce, ki zanj noče vziti, teka od vrat do vrat pohlevna starka in sprejema psovke prav tako udano kot mloščino. Tudi ona se je že navadila večnega trkanja in odpiranja in zapiranja vrat; ve, da tako mora biti in ne misli nič drugega kot na noč, ko si bodo lahko odpočile trudne noge. In tako iz dneva v dan: večno eno in isto...

O petkih hodijo po ulicah in trkajo na vrata tihi berači. Nekateri prihajajo pohlevno in obljublajo cele koše molitev, tako, da bi bili našim gospodinjam ki jim navadno dele mloščino, odpuščeni vsi lažji in doberšen del težjih grehov. So pa tudi nekateri, ki so rojeni za diplomate in bi se hoteli pogajati; ali niso zadovoljni z desetico, ali pa bi jim bolj ugajal kak prigrizek...

Včasih se pojavi na ulicah berač, ki hodi po vseh štirih. Na hrbtu mu čepi stara, zvesta papiga, ki potegne iz kasete listič; na njem lahko bereš, kaka sreča te čaka. Ako imaš človeško srce, boš rajši mislil, kako težko je človekovo življenje na štirih nogah in s papigo na hrbtu.

Te dni smo dobili nov tip beračev: dva srbska guslarja posedata na oglih. Eden brenka na instrument in poje, drugi skrbi za reklamo in prosi mloščine. Oba sta tipična srbska obraza, Zagoreta sta in mišičnata Balkanca. In ko ju vidiš takole na tleh, se spomniš, koliko je takih v srbskih vaseh in mestih; koliko so jih pobabile vojne od l. 1912-1918! Ljudje se zbirajo v krogu okoli njiju in starejši brenka in poje:

Sedam godina u ratu bio, obe noge izgubio...

In pripoveduje v verzih o svojih doživljajih, o balkanski vojni, o velikih, mučeniških dneh. Vse to je minilo; ostalo je le pohabljeno telo, ki se vlačil iz kraja v kraj in prosti mloščine. A duh oblikuje pesmi in monotone napeve: dan za dnem eno in isto...

Tako se premikajo beraške figure od vrat do vrat, iz ulice v ulico. In vsi imajo z nami vred eno samo življenjsko filozofijo:

— Treba je živeti... Živ ne moreš v zemljo!

Dopisi.

Iz Kamnice. V naši sobotni številki smo objavili notico glede prireditve v korist revne šolske dece v Kamnici. V tej notici smo omenili, da sta se mariborska lekarnarja gg. Wolff in König radi izbošenih slovenskih zastavic neprimerno in narodni čut žaljivo izrazila. Prireditelji veselice pa nam javljajo, da sta omenjena dva gospoda, že v nedeljo 21. dopoldne na dan veselice, ko se je veselilni prostor krasil, plačala vstopnino in sta veselico zvečer tudi obiskala, da pa se noben od njiju niti najmanj, bodisi v tem ali onem oziru, ni žaljivo, izrazil.

Gospodarstvo.

g Razglas o prijavi vinskega pridelka. Finančno okrajno ravnanstvo v Mariboru opozarja vse proizvajalce vina, da so zavezani v roku 10 dni od dneva, ko so izprežali vino, prijaviti dobljeno količino vina pristojnemu oddelku finančne kontrole. Nadalje je vsak, kdor prodaja vino, dolžan, da prijavi pristojnemu oddelku finančne kontrole prodano količino vina, predno ga izroči kupec. Na vsako tako prijavo dobi prodajalec vina od fin. kontrole za nezatrošarinjeno vino kontrolni list, za zatrošarinjeno vino pa svobodnico. Kontrolni list oziroma svobodnico mora prodajalec izročiti istočasno z vinom kupec, ki pa mora kupljeno vino tekom 24 ur po prejemu prijaviti svojem pristojnemu oddelku fin. kontrole ter izročiti istemu tudi kontrolni list oziroma svobodnico. Če pa je dobil kupec vino s kontrolnim listom, mora tudi v gori omenjenem roku 24 ur plačati odpadajočo trošarino in event. občinsko doklado k trošarini. Kdor ne prijavi tekom 10 dni svojega vinskega pridelka ali opusti prijavo vina, bo kaznovan po členu 85 trošarinskega pravilnika na denarno kazen 1000 din., katera kazen se ne more znižati. Kupec vina, ki ne prijavi tekom 24 ur prejete vina in ga ne zatrošarini v istem roku v

slučaju, da je sprejel nezatrošarinjeno vino, se bode smatral v zmislu člena 77 t. l. troš. prav. kot tihotapec ter ga čaka kazen v petkratnem znesku prikrajšane trošarine. Tudi se mu zapleni vino, ki ostane tako dolgo zaplenjeno dokler ne plača prikrajšane trošarine in kazni.

Sport.

: Čehoslovaška : Jugoslavija 2 : 0 (0:0) Včerajšnji reprezentativni tekmi obeh držav je po ostri borbi zmagala Češka. Oba goala je zakrivil naš vratar.

: Prvenstvene tekme v nedeljo. »Svoboda« je po premočni igri težko premagala »Slovana« iz Račja z 2:1 (0:1). »Merkur« je porazil »Muro« iz Murske Sobotice 6:1 (3:1). Gosti so podali temperamentno igro, vendar jim manjka še vsaka rutina. V Ljubljani je bil »Maribor« premagan od »Hermesa« z 1:2 (1:0). »Maribor« je zgrabil s tem dve velevažni točki. »Ilirija« je odpravila »Jadrana« z 2:0.

: Kolesarska dirka »Peruna«, ki je bila včeraj dne 28. tm. na progi Maribor—Sv. Ožbald (26 km), je uspela nepričakovano dobro. Borba prve skupine, med najboljšimi 3 dirkači, je bila jako ostra. Rezultat je sledeči: 1. Ivan Živic v 47 m, 2. Fran Nabergoj v 47 m 2 sek, 3. Ivan Vesenjaki v 47 m 4 sek. Skupina mladih: 1. Anton Medved 55 m, 2. Oskar Srman 55 m 30 sek., 3. Alfred Nabergoj. Društvo je s to dirko in izletom zaključilo letošnjo sezono. Tudi na tem mestu se zahvaljuje vsem, ki so darovali kake prispevke.

Narodno gledališče.

REPERTOAR.

Sreda, 1. okt. »Nikola Šubic Zrinski«. Izv. Otvoritevna predstava.

Četrtek, 2. okt. »Nikola Šubic Zrinski«, ab. C.

Petek, 3. okt. Zaprto.

Sobota, 4. okt. »Nikola Šubic Zrinski«, ab. A.

Otvoritev gledališke sezone 1924-25. Kljub neprestanim finančnim težkostim s katerimi se ima boriti naše gledališče spričo nezadostne državne subvencije, se odpravi letošnja gledališka sezona dne 1. okt. ob 20. uri. Vprizori se Zajčeva opera »Nikola Šubic Zrinski«. Da bo vprizoritev čim dostojnejša, je nabavila gled. uprava nekaj novih kulis, kostume pa je iz prijaznosti posodila narodno gledališče v Ljubljani. — Glavne vloge oz. partije so v rokah gg. Mitrovičeve, gđe. Vladimirovne ter gg. Oksanskija, Urvalčka, Janka itd. Dirigent in režiser ravnatelj opere g. A. Mitrovič. — Vstopnice se lahko že sedaj rezervirajo pri gled. blagajni od 9.—12. in od 15.—17. ure. Telefon 322.

Kultura in umetnost

x Časopis za moralno in etično poboljšanje družbe. Dobil sem v vpogled 3 zvezke letošnjega »Uzgajaljca«, ki izhaja v Sarajevu že drugo leto. »Uzgajalje« je mesečnik, tiskan na ca 34 straneh vel. kvartforme z latinico. Upraviništvo in uredništvo je v Sarajevu, Škerličeva ul. br. 7. Že podnapis »Časopis za moralno in etično poboljšanje družbe« pove pravce, v katerem so pisani članki lista. Ti so vseskozi aktualni, odkrivajoč rakane sedanjega človeštva ne da bi se pozabilo pri tem smoteno vplivati na odstranitev istih. Posebno pozornost zbujata anketa o temi »Morala in družbo« z nagrado 5000 din. za najboljši članek. Ti članki so študije ljudi najraznovrstnejših poklicev, zato pestri, dopolnjujoči se in zanimivi. Razen teh je nekaj desetoric krajših in daljših sestavkov razne vsebine različnih avtorjev.

x Kmetijski koledar za l. 1925 je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, Janez Trdinova ul. 8. (Pisarn. Zveze slov. zadrug). Koledar ima žepni format in prinaša 25 prvovrstnih razprav iz kmetijske stroke in iz vprašanj, ki so za kmetovalca posebne važnosti. Razprave obsegajo 200 strani. — Cena je izredno nizka z ozirom na ono, kar Koledar nudi. Dobi se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani.

x Književno naznanilo in vabilo na naročbo. Za šolske in druge prireditve je sestavil podpisane glasbene delce z naslovom »Vino in voda«. Skladba, ki se prične s trigrasnim zborom kot uvod, obravnava na podlagi znane narodne pesmi v obliki dvospela prepir med vinom in vodo. V prepiru zmaga, kar je pač samo ob sebi umljivo, voda, zato je delce kaj primerno tudi za protialkoholne prireditve. Proizvajali so to skladbo do sedaj že na treh šolah in sicer s prav povoljnim uspehom. Ker bi izdajatelj tega muzik. delca rad določil moč naklade, zato se obrača tem potom do vseh ljubiteljev glasbe te vrste s prošnjo, da

mu blage volje sporočijo, se li naročijo na omejeno glasbeno delo in ako da, želé li »Besedilo in navodilo« (Cena pribl. 2 din.) ali »Pevski part.« (Cena pribl. 5 din.) ali pa samo »Partituro« (Cena pribl. 10 din.) Skladba izide še pred Novim letom 1925. Anton Kosi, šolski ravnatelj v Središču ob Dravi.

x Angleško gramatiko izda v drugi polovici oktobra angleška biblioteka v Zagrebu, Prilaz Gjüre Deželića br. 2. — Knjiga je sestavljena na temelju izkušenj.

x Ramovš Franc: Historična gramatika slovenskega jezika. (II. Konzonantizem). V Ljubljani 1924. Natisnila in založila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani, 335 strani velike osmerke. Cena 260 din. Od tujih znanstvenikov že davno zahtevana in od domačih znanstvenikov in rodoljubov željno pričakovana zgodovinska slovnica slovenskega jezika je pravkar začela izhajati. Nje pisec, redni profesor na vseučilišču v Ljubljani, je v znanstvenem svetu znan in splošno priznan strokovnjak. V tem prvem zvezku prinaša zgodovino slovenskih konzonantov v knjižni slovenščini in naših narječjih, kakor se nam kaže v pisanih in tiskanih spomenikih našega jezika od leta 1000 pa do danes. V knjigi je razloženih okroglo 2500 slovenskih besed, krajevnih in osebnih imen; alfabetično urejeni registri dajejo možnost, da vsak do te razlage takoj najde. — Celotna slovnica je preračunana na sedem knjig, že ta prvi zvezek je dokaz, da bo dalo ne samo singularen pojav na polju slovenske znanosti, ampak tudi velikanega pomena za slovensko jezikoslovje sploh. Cena prvega zvezka je v primeri z enakimi publikacijami v drugih jezikih nizka.

x Almanah »Jadranske Straže«. Kako saznajemo, Centrala »Jadranske Straže« bavi se mislijo da v najskorjše vrijeme izda svoj veliki almanah, u kom bi, po uzoru sličnih publikacija kod drugih naroda bilo sakupljeno za prvi put kod nas opsežno gradivo iz maritimne, kulturne, historičke, vojničke, privredne, i ostale djelatnosti u vezi sa našim Jadranom i sa našim narodom kao pomorskim faktorom. Prema projektu almanah će biti vrlo opsežan, tako da bi obuhvatao do 1000 stranica. Vladimir Radić i drugovi iz Beograda izdat će almanah u svojoj nakladi, a jedan dio čistog dobitka it će Jadranskoj Straži, koja ima da se pobrine za saradnike i izabere radnje. Sve će primljene radnje biti od nakladnika honorisane. Skreće se pažnja javnosti na ovu vrlo važnu publikaciju, od čijeg uspjeha zavisiće i detaljni rad u ovom pravcu, tako da bismo, u povoljnom slučaju, mogli stih narodnih godina da imamo ovu publikaciju koja karakteriše sve pomorske države svijeta i bez koje se neda zamisliti literatura nijednog pomorskog naroda. Mole se na osobit način, auktori koji su zamoljeni za svoju saradnju, da se odazovu pozivu Jadranske Straže i prinesu svoj prilog kako bi ova publikacija bila i kvalitativno doterana.

Specijalist za ženske bolezni in porodništvo

Dr. BENJAMIN IPAVIC

v Mariboru ne ordinira do 3. novembra 1924.

Za smeh in kratek čas.

Če ne bo več zaščite najemnikov...

X: Kaj, vi ste lastnik petih hiš, pa še iščete stanovanja zase?

Y: I, kaj pa bi, ko je najemnina v mojih hišah tako visoka, da ne morem izhajati...

Buržuj in socialist.

Socialist: Čujte, gospod, komunistična povodenj se vali; kmalu boste morali dati polovico vsega, kar imate.

Buržuj: Kaj? a, da, vali se vali... Saj se lahko delimo; imam kamen v mehurju in revmatizem.

Zanimivosti.

Usoda čudežnih otrok.

K najslavnejšim »čudežnim« otrokom v Evropi štejejo Williama Crotch, Heineken in Barattier. W. Crotch se je rodil l. 1775 v Norwichu kot sin graditelja orgelj. Kot 4leten deček je že imenitno igral pred angleško kraljico. Zaslovel je daleč po svetu in so vsi mislili, da bo iz njega še velik mož. Nič se ni uresničilo. W. Crotch, kot otrok čudežni muzik, je umrl l. 1847 kot zakoniti kapelnik. Ni ustvaril nič izvirnega, kar bi ga povzdignilo nad druge.

Christian Heineken je znal kot 10-mesečen dojenček razločno ponoviti vsako besedo, kot enoleten deček je že znal

na pamet celo poglavje sv. pisma; ko je bil dve leti star, je znal skoraj celo sv. pismo. Umrl je kot štirileten deček leta 1725. Njegov učitelj Christien von Schönlich je opisal obsežno knjigo o čudežnem talentu tega otroka. Knjiga je vzbudila številne odmeve v takratnih znanstvenih krogih.

Janez Filip Baratier se je rodil leta 1721 v Schwabachu na Nemškem. Njegov oče je bil priseljenec iz Francije in pridigar po poklicu. Kot trileten deček je znal že brati in pisati. Štiri leta star je obvladoval latinščino, francoščino in hebrejščino. Kot sedemleten deček je znal na pamet vse hebrejske psalme v izvirnem besedilu. Potem se je naučil še grški, arabski, sirski; proučeval je etimologijo, bogoslovje in zvezdoznanstvo. Kot 14leten dijak je predložil berlinski akademiji znanstveno delo o merjenju daljav. L. 1736 je branil na univerzi v Halle pred 2000 slušatelji 14 filoloških in filozofičnih tez. Mladi učenjak je umrl že l. 1740 v starosti 19½ leta. Za njim je ostalo mnogo učenih spisov in korespondence z najodličnejšimi učenjaki njegovega časa. Vendar pa je vse to imelo le časovno vrednost; kaj takega, kar bi ga povzdignilo med nesmrtno predstavitelje človeškega genija, ni zapustil. Za to je tudi njemu manjkalo originalnosti.

Ne smemo pozabiti, da je med čudežnim otrokom in genijem globoka razlika. Nobeden izmed čudežnih otrok ni storil nič velikega. Vsi so bili večali-manj duševne abnormalitete; bitja, s katerimi se je priroda takorekoč poigrala, tako kot se nesrečno igra z ljudmi, ki kažejo telesno abnormaliteto. Resnični geniji kot Mozart, Goethe, Pascal in drugi se v otroških letih razvijajo povsem normalno in dozore duševno šele v letih, ko so telesno popolnoma zreli. Tak ljudje potem dajejo resnično izvirne sadove svojega nadpovprečnega uma.

Ogromni meteor v Mauretaniiji.

Te dni je vseučilišni profesor Lacroix predložil francoski akademiji miniaturni model meteora (razpadlega vse-mirskega telesa) ki je nedavno padel v Mauretaniiji na zemljo. Ta drobci neznane, mrtvega sveta je približno 100 m dolg in tehtal okoli 20.000 ton.

Ob tej priliki je imel prof. Lacroix zanimivo predavanje o najdbah meteorjev. Lansko leto — je pravil — so meteorji uprav deževali. Čuditi se je, da niso drobci mrtve vse-mirske snovi nobene-ga človeka ubili.

Vzrok pojasnjuje profesor Nordmann v pariškem »Matinu«. V minulih 100 letih ni bil ne en človek ranjen ali ubit od železnega kamenja, ki pada z neba, dasiravno pade vsako leto za več milijonov kilogramov meteorjev, med njimi veliko težkih grud. Vzrok je v tem, da je površina, ki jo nudi ljudstvo meteorjem, velika komaj 300 kvadratnih kilometrov; če pa bi vse človeštvo stalo, bi bil prostor, ki ga zavzema, še znatno manjši. Ko bi vse ljudi, ki živijo na zemlji, postavili tesno drugega k drugemu, bi prostor, katerega bi napolnilo človeštvo, komaj nekoliko presegal površino Pariza. Kaj je v primeri s tem prostorom široka površina zemlje, ki na njo pada nebeško kamenje. Če govorimo matematično, lahko rečemo, da je verjetno, da meteor lahko usmrti človeka, enako 1:2.000.000. Nevarnost tedaj praktično sploh ne prihaja v poštev, zato se tudi nihče ne boji, da bi ga nenadoma zadel kak kamen z neba; nevarnejše je pač, da ga zadene kak človek izza grma.

Francoski učenjak tudi navaja, da svetloba meteorjev nastaja vsled silne toplotne energije, ki se razvija, ko se meteorji tarejo ob našo atmosfero. Njih hitrost pa iznaša 180.000 km. na uro ali 50 km v sekundi. Daljavo med zemljo in luno bi meteor prevelil v dveh urah in dvajsetih minutah.

ZDRAVNIK Dr. VILKO MARIN

zopet dnevno ordinira od pol 10.—12. in od 14.—15. ure v Raziagovi ulici 15, telefon 205.

Louis Couperus:

Zaljubljeni osel.

Roman.

(44)

Ko smo vstopili, sta Dionyzius in Manes vstala in šla Charisi naproti. Tudi njo, vajeno razkošnih dvoran in ble-ska zlata, je omamila lepota dvorane, ki smo vanjo vstopili in se je osuplo ozirala naokoli čez morje bliskajoče se luči.

Razbojniška glavarja sta Charisi pri-jazno, ponudila sedež sredi med njima, dočim sta meni dovolila, da sem se smel vzlekniti ob podnožju. Moja zaročenka ni niti slutila, v čigavi družbi se nahaja, tako odlično in prijazno so ji stregli ne-navadni razbojniki. Njenemu obsedene-mu duhu ni bila nobena prikazen nena-vadna in nobena sprememba je ni na-potila h globljemu razmišljanju in ugi-banju. Pa tudi ni bilo pravega povoda. Kajti odkar je med divjim plesom ča-rovnic odšla iz očetovske hiše, ji nihče ni skrivil niti lasu na glavi, pač pa so jo

brnili in oblačili tako ko doma in pri-redili nji na čast razkošno slavnost.

Čudil sem se pravilnemu toku vseh teh dogodkov, ki resnično niso bili vsak-danji in sem razmišljal, da so sami elev-zijski bogovi spleli in stikali toliko har-moničnih nemožnosti.

Medtem, ko so se po dvorani vrtele gruzijske plesalke in so se njihove po-stave podvojile tuintam v zrcalnih ste-nah, sem slišal besede, ki so me zadele v živo. Dionyzius se je pravkar sklonil h Charisi, ves omamljen od vina, ki so ga obilno nalivali mrki suznji in je šepetal devojki na uho.

»Charis! Ljubim te! Hotel sem te od-vesti samo zavoljo odkupnine, ki bi jo naj plačal tvoj oče. Zda pa, ko te je do-bra usoda privedla naravnost v moje ro-ke, gojim samo to željo, da postaneš moja. Potem ti položim pred noge vse bogastvo, ki ga vidiš tu okoli in nad vsem boš ti edina gospodarica!»

Trenutek nato se je oglašil Manes, ki je sedel na drugi strani tik Charise.

Mrkega obraza je govoril:

»Dionyzius! Varuj se! Charis bo prav tako moja kot je moje vse to bo-gastvo. Ne misli, da si boš s prokletim svojim usmevom osvojil vse, premoženje in žene in še gospodarstvo nad našimi ljudmi!»

(Dalje prih.)

Pristopajte
k Jugoslovski
Matici,

Specerijisko in kolonijalno
blago ter deželne pridelke
na debelo nudijo po
najnižji ceni
Miloš Oset, Maribor
Glavni trg 1619

PRIVATNI POOR
za posameznike
za stroje, pisje, stenografijo,
računstvo (nauk o menicah
in devizah, kalkulacijah,
kontokorentih) enostavnem,
dvostavnem in ameriškem
knjigodstvu z bilanco, ko-
respondenco in registraturo.
Začetek dnevno.
Traja 3 do 6 mesecev.
Metoda Kovač:
samo praktično, temeljito,
lahko umljivo. 2132
K O V A Č
MARIBOR, Krekova ul. 6

MALA OZNANILA.

Iščem mlajšo gospodično,
boljša hiše z dobro vzgojo in
ljubege vedenja h 2 fantoma
3 in 4 leta starima, pogoj:
znanje slovenščine če mo-
goče tudi franc. ali ital. jezi-
ka, znanje nekaj šivanja in
popravljanje otroških oblek in
perila. Ponudbe s sliko in za-
htevanimi pogoji, prosim na
upravo »Tabora« pod šifro
»Maribor 78«. 2161 2—2

Resna ženitvena ponudba.
Mlad obrtnik in posestnik dveh
enonadstropnih hiš ter imetnik
dobro opremljene trgovine, ločen
brez lastne krivde, išče tem
potom v svrhu takojšnje civilne
ženitve primerno družico:
Ločenko, dekle ali vdovo brez
otrok s kapitalom v starosti
do 34 let. Reflektantne s pi-
sarniško prakse in ki imajo
veselje za vodstvo trgovine in
gospodinjstva imajo prednost.
Le resne, neanenične ponu-
be s sliko, ki se na zahtevo
vrne, pošlji na upravo lista
pod šifro: »Srečna bodočnost«
do najdalje 1. oktobra 1924.
Stroga tajnost častna zadeva!
2160

Mladi poročeni par, išče
presterne meblirano sobo v
sredini mesta, dobro zračno
z električno razsvetljavo. Po-
nudbe na upravo pod »Carinik«
Prednost imajo samo etimene
obitelji. 2143

Išče se služkinja k 2 malim
otrokom ki bi tudi v gospo-
dinstvu pomagala. Naslov po-
ve uprava lista. 2164 2—1

Priložnost! Gosli 118 let stare,
italijanski sistem, se po ceni
prodajo. Na ogled pri gospo-
du Percu, Slovenska ulica.

Elegantni pianino na prodaj.
Koroševa ulica 82, Peterlič.
2167

Ugodna posojila daje »Mej-
mir« kreditna in stavbena za-
druža, Maribor, Rotoški trg 1.
Sprječena tudi od članov viso-
ko obrestovane hranilne vloge
od 10 Din. dalje. Brezplačne
informacije v stavbenih zade-
vah. 2148 2—2

Italijanščino, konverzacije in
gramatiko, po kombinirani me-
todi, v skupinah ali posamez-
no, v popoldnevih ali večernih
urah poučuje profesor. Na-
slov v upravi lista. 2172

Dve postelji z vložki 750 Din,
omare, otročja postelja, oma-
rica za knjige, otomana, mize
na prodaj. Rotoški trg št. 8,
I. nadstropje, levo. 2170

Na prodaj lep, dobro ohranjen
glasovir »Stutzflügel« znam-
ka »Luner« Studenci Ciril-
Metoda ulica 6. 2152 2—2

Lešnike kupuje Mirim tovarna
čokolade, Maribor, Prešernova
ulica 19. 2135 3—3

Na stanovanje in hrano so
sprejme gospodična. Naslov
pove uprava lista. 2169

Odda se soba. Slomšček trg
št. 16. 2166

Najboljše manufakturno blago se
dobl pri tvrdki

J. N. ŠOŠTARIČ

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

TELEFON STEV. 222.

Trgovina z modnim, manufakturnim,
suknenim in platnenim blagom, pe-
rilom, konfekcijo in pleteninami.

== Na debelo in drobno. ==

1715

Luseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljno oprema
Preproge
Zavese

Blago za pohištvo
Posteljno perje

po izvanredno nizkih ce-
nah v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gospodska ulica št. 20
(Elektronska hiša)

Svobodna opred-
ba brez plačila

Podpirajte so-
kolsk tiski!

Napolitanke
Adria narezki
Keksi
Bonboni
Čokolada
Malinovce

vsaka množina najceneje
v glavni zalogi

tovarna handitov
Maribor, Stolna ul. 4.

Urška, al' že veš
da je dobil

A. VICEL, MARIBOR

Glavni trg št. 5

omajirane težko posedo znamke
»Gofish« in lažje vrste, žesko-
slovaškega proizvoda, plečavi-
nasto in lito posodo, porcelana-
sto, kamninasto in stekleno ra-
bo najboljše vrste. Vsa kupuje
pri njem; zato hit, da ne za-
mudiš. 40—4

Si že bil

v Narodnem domu
pri novem gostil-
ničarju 2031

OSETU

Volna, trikotaža, perilo, nogavice, de-
žnike, palice, kovčke, ročne torbice,
parfumerija, galanterija, drobnina, igra-
če, žolske potrebščine itd.

Vse potrebščine za šivilje in kro-
jače po najnižjih cenah.

GASPARI IN FANINGER, MARIBOR

Aleksandrova cesta šte. 23

Radi porastka dinarja

dajamo pri vsakem nakupu

5% popusta.

Bogata zaloge modnega blaga, drobnina,
trikotaža, perilo, potrebščine za krojače in
šivilje, galanterija, parfumerija, igrače etc.

Brez konkurenčne cene.

GASPARI & FANINGER

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 23

PERHAVEC & VALJAK

tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov
v Mariboru, Meljska cesta št. 3

Priporočila za nastopajočo jesensko dobo zlasti svojo
veliko zalogo izbornega vermuta, ki je pripo-
ročljiv zlasti rekonvalescentom in je splošno davno
znano kreplivo kakor tudi zdravilno
sredstvo proti različnim notranjim boleznim.

Svojo bogato zalogo novodošlega suk-
naza dame in gospode priporočila trdka

MASTEK & KARNIČNIK

Glavni trg.

2171